

Bane Nor

Saksbehandler, innvalgstelefon

Marie-Louise Olsen, 61 26 60 76

Fokstumyra NR - dispensasjon - rydding av siktsoner for planoverganger Dovrebanen - Bane Nor

Med hjemmel i fredningsforskriften for Fokstumyra naturreservat § 5 pkt. 1 og naturmangfoldloven § 48 gir Statsforvalteren Bane Nor dispensasjon fra verneforskriften for Fokstumyra naturreservat § 3 pkt. 1, til å rydde vegetasjon for siktsoner på Dovrebanen. Dette begrunnes med at begrenset rydding av siktsoner ikke vurderes å få noen nevneverdig betydning for naturtyper eller arter i naturreservatet og vurderes som en nødvendighet av sikkerhetshensyn på jernbanen. Dispensasjonen gis på visse vilkår.

Søknad

Vi viser til søknad av 22.03.2021 samt til foregående e-post korrespondanse vedr. tillatelse til å foreta siktsonerhogst langs Dovrebanen innenfor Fokstumyra naturreservat.

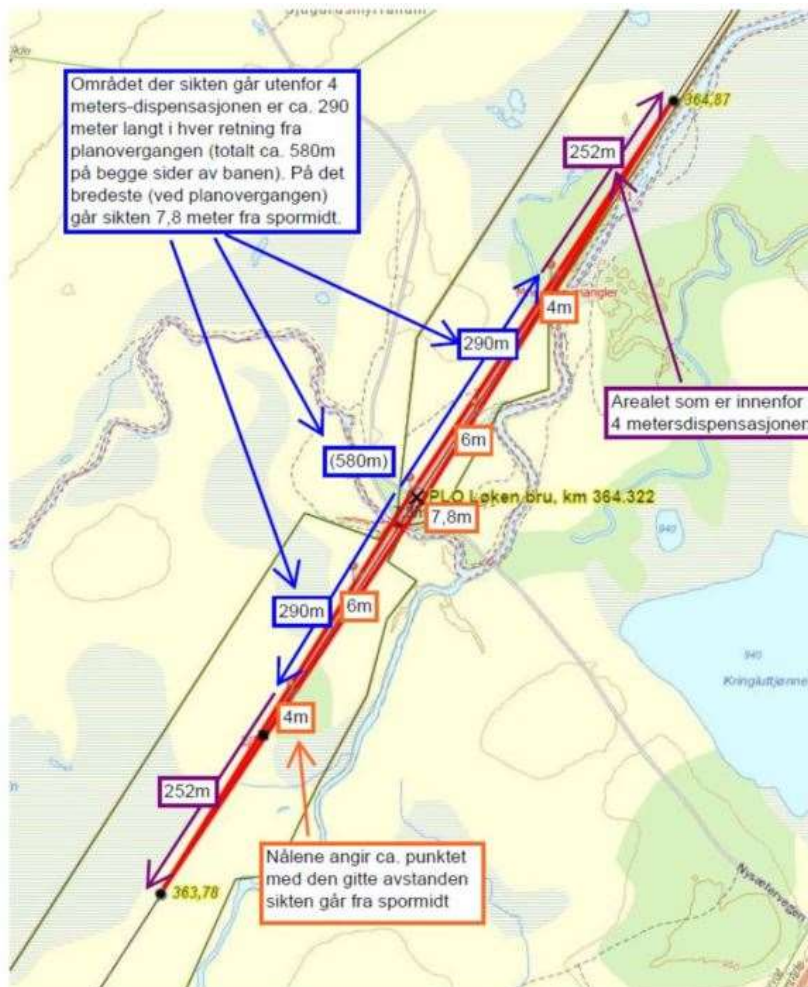
Bane NOR har befart området ved Fokstumyra naturreservat for å undersøke om det er behov for å rydde vegetasjon ut over ryddebeltet på 4 meter fra spormidt i hht. tidligere dispensasjon, ref. 2003/7253. Under befaringen ble det avdekket behov for å rydde et større område – på det meste 7,8 meter fra spormidt, og Bane NOR søker om dispensasjon til å få gjennomføre ryddingen. Se vedlagte figur side 2 som beskriver nødvendig omfang av hogst.

Bane Nor viser til at hensikten med vegetasjonsryddingen er å fjerne eller hindre framvekst av trær, greiner og kratt som er eller kan ventes å bli farlige eller være til ulempe for jernbanedriften. Krav som utløser behov for vegetasjonsrydding for å ivareta sikkerheten for omgivelsene og togframføringen omfatter bl.a. sikt til tog fra usikrede planoverganger.

I tillegg går det fram av søknaden at det har kommet nye krav til sikt langs jernbanen ved planoverganger der man må ha 15 sekunder med fri sikt fra planovergangen. 15 sekunder er det som er nødvendig for at toget skal kunne greie å nødstoppe hvis det er noe på planovergangen. Sikt lengden vil derfor også være avhengig av farten toget har på stedet.

Bane Nor understreker at de vil legge vekt på å gjennomføre ryddingen så skånsomt som mulig og kun fjerne det som er nødvendig for å ivareta sikkerheten for togframføringen og omgivelsene. Kvist, tømmer eller flis vil ikke bli liggende igjen. Det vil ikke bli utført arbeid i perioden 1. mai til 1. august.

Figur1. Siktzone i henhold til nye sikkerhetsforskrifter til planoverganger.

Figur 1. Kart med beskrivelser hentet fra søknaden.

Lovgrunnlag

Fokstumyra ble vernet som myr i 1923 som ett av de første verneområder i Norge, og fikk status som naturreservat 1969. I 2002 ble reservatet utvidet og fikk ny forskrift. Naturreservatet har som formål å bevare et stort og meget variert myr- og våtmarksområde, med omkringliggende hei og skog, og med et meget rikt og variert fugleliv av særlig viktighet for hekkende og trekkende våtmarksfugl.

I 2002 fikk området status som Ramsar-område på grunn av sin viktige rolle for fuglelivet i et internasjonalt perspektiv. Noen av kriteriene hentet fra *Ramsar Information Sheet* for området fremgår det bl.a. at: *Totalt er der registrert 168 fuglearter ved Fokstumyra, et imponerende antall for et våtmarksområde i opplandet. Området er hovedsakelig viktig som hekkplass for våtmarksfugler som dykkere, ender og vadere. Det er også rovfugler tilknyttet området, så som myrhauk og jordugle. Brushane og trane er observert som ynglefugl. Fokstumyra er en svært sentral plass for fugl om våren og tidlig sommer, men det er også betydelige forekomster av fugl om høsten.*

Ifølge verneforskriften for naturreservatet nevnt ovenfor er all vegetasjon i vann og på land, herunder døde busker og trær, er fredet mot enhver form for skade og ødeleggelse (jf. § 3 pkt. 1). Det er forbudt å fjerne planter eller plantedeler fra naturreservatet (jf. § 3 pkt. 2). Dyrelivet, herunder deres hi, reir og egg, er fredet mot enhver form for skade, ødeleggelse og forstyrrelse (jf. § 3 pkt. 3).

Det ble 07.03.2005 vedtatt en forvaltningsplan (rapportnr. 3/04) for Fokstumyra naturreservat som bl.a. gir utdypende retningslinjer for dispensasjonspraksisen. Her står den blant annet: Jernbanen går gjennom og deler reservatet i to over en strekning på ca. 5 km og grenser mot reservatet over ytterligere 4,5 km. Jernbaneverket (Bane Nor) har aktiviteter i tilknytning til sporet som omfatter vedlikehold og arbeid med skinnegang, kontaktledningsnett, drenering/stikkrenner/grøfter, gjerder, snøskjermer, fjerning av kantvegetasjon osv. En del av dette arbeidet skjer utenfor fyllingsfoten og må ha en særlig tillatelse fra forvaltningsmyndigheten.

Fredningsforskriften er ikke til hinder for ordinær drift og vedlikehold av jernbanen innenfor fyllingsfoten (forskriften § 4 pkt. 7 d). Forskriften er heller ikke et hinder for Jernbaneverkets behov for en fleksibel forvaltning for arbeid utenfor fyllingsfoten, men dette må ha tillatelse av forvaltningsmyndigheten (forskriften § 5 pkt.1). Denne aktiviteten skal fortrinnsvis skje utenom perioden 1. mai – 1. august. Jernbaneverket har den 19.08.2003 etter søknad og en nærmere gjennomgang av behov og gjennomføring, fått en generell tillatelse/dispensasjon for sine løpende, rutinepregete aktiviteter for vedlikehold av anlegg utenfor fyllingsfoten (gjerder, snøskjermer, fjerning av kantvegetasjon i en viss avstand fra sporet mm.). Tiltak og aktiviteter utover dette må søkes i hvert enkelt tilfelle.

I tillegg må søknaden vurderes etter de miljørettslige prinsipper i naturmangfoldloven §§ 8-12, jf. naturmangfoldloven. § 7 om prinsipper ved offentlig beslutningstaking, og vise hvordan disse er vektlagt.

Statsforvalterens vurdering

Fokstumyra naturreservat er et sammensatt myrområde med vatn, tjern, bekker og tørre rabber. Verneområdet er et Ramsar-område og har dermed internasjonal status som viktig våtmarksområde. Gjennom en forholdsvis ny verneplanprosess, en forvaltningsplan fra 2005, en skjøtelsesplan for naturbeitemarka rundt Fokstugu stasjon fra 2014, samt jevnlig og systematisert overvåking av fuglefaunaen, gjør at vi vurderer kunnskapsgrunnlaget om arter og naturtyper i området som godt, jf. kravet i naturmangfoldloven § 8, og at føre-var prinsippet ikke tas i bruk, jf. naturmangfoldloven § 9.

I henhold til naturmangfoldloven § 10 skal en påvirkning av et økosystem vurderes ut fra den samlede belastningen som økosystemet er eller vil bli utsatt for. I saker som denne, hvor naturmangfoldet er berørt, er det ikke tilstrekkelig å vurdere skadevirkningene isolert og kun ut fra et nåtidsperspektiv. Den samlede belastning på økosystemet som helhet må i nåtid og fremtid tillegges vekt, blant annet for å forhindre en gradvis forvitring av leveområder, hvor tiltakene finner sted «bit-for-bit», med risiko for at den samlede belastning blir så stor, at det kan få vesentlige negative konsekvenser for arter og naturtypers bevaringsstatus. Statsforvalteren ser det som viktig at en i størst mulige grad unngår aktiviteter i naturreservatet som kan virke forstyrrende på dyrelivet eller føre skader på plante- og dyreliv. Det er få andre dispensasjonssaker som er innvilget i Fokstumyra naturreservat og vi kan ikke se at denne saken sammen med de øvrige dispensasjoner som er gitt i det omsøkte området samlet sett vil føre til at belastningen vil bli for stor.

Ifølge Rundskriv om forvaltning av verneforskrifter (M106-2014) fra Miljødirektoratet kan forvaltningsmyndigheten gi dispensasjon etter naturmangfoldlovens § 48, andre alternativ dersom et omsøkt tiltak er nødvendig av sikkerhetshensyn. I rundskrivet heter det videre: «Vilkåret er at det foreligger et sikkerhetshensyn. I tillegg er det et vilkår at tiltaket er nødvendig. Med sikkerhetshensyn siktes det blant annet til sikkerhet for liv og helse, smittsomme sykdommer fra dyr og sikkerhet mot omfattende og direkte skade på eiendom. I nødvendighetskriteriet ligger det at sikkerhetshensynene må være av kvalifisert art, og at det ikke er praktisk mulig å ivareta dem ved tiltak utenfor verneområdet eller ved tillatte eller mindre inngripende tiltak innenfor verneområdet». Statsforvalteren vurderer bakgrunnen for den omsøkte ryddingen å være sikkerhet for liv og helse. I dette tilfellet finner Statsforvalteren at det både foreligger et sikkerhetshensyn, og at tiltaket er nødvendig siden det ikke er praktisk mulig å ivareta sikkerheten uten mindre inngripende tiltak i verneområdet (rydding av siktsoner).

Begrenset manuell rydding av omsøkte siktsoner på aktuelle planovergang anses på nærmere angitte vilkår i liten grad komme i konflikt med verneverdiene og hovedformålet med opprettelsen av naturreservat, jf. Naturmangfoldlovens § 48. Vi anser derfor ikke at det er nødvendig med avbøtende tiltak eller kostnadskrevende tiltak for å unngå miljøskade, jf. naturmangfoldloven §§ 11 og 12. Tiltaket medfører ikke endret bruk av reservatet og er vurdert gjennom verneplanprosessen og i forvaltningsplanen, og det foreligger liten fare for irreversible skader på naturmangfoldet, så lenge vilkårene overholdes.

Denne saken betraktes som et særtilfelle som blant annet er begrunnet i liv og helse for folk flest og som ikke vil skape negativ presedens for andre saker.

Vedtak

Med hjemmel i fredningsforskriften for Fokstumyra naturreservat § 5 pkt. 1 og naturmangfoldloven § 48 første ledd første alternativ gir Statsforvalteren i Innlandet Bane Nor dispensasjon fra verneforskriften for Fokstumyra naturreservat § 3 pkt. 1 og pkt. 2 til begrenset rydding av siktsoner ved planovergang. Dette begrunnes med at tiltaket ikke vurderes å få noen nevneverdig betydning for naturtyper eller arter i naturreservatet og vurderes som en nødvendighet av sikkerhetshensyn på jernbanen.

Dispensasjonen er gitt på følgende vilkår:

- Dispensasjonen gjelder april-desember 2021, men tiltaket må ikke gjennomføres i perioden 1. mai til 1. august.
- Dispensasjonen gjelder kun for omsøkte soner dvs. der vegetasjonen (småtrær og busker) er til fare for sikkerheten/utsynet. Det vil si at ryddingen skal begrenses til det absolutt nødvendige og som vist/beskrevet på figur 1 s. 2.
- Stammer og kvist kan legges igjen i naturreservatet nær der de blir ryddet, eller fjernes helt fra reservatet. Det må ikke flises i reservatet og flis må ikke deponeres i reservatet.
- Arbeidet skal utføres med motorsag eller annen håndredskap og så skånsomt som mulig slik at unødig skade på bakken og den omgivende bunnvegetasjon unngås.
- Motorisert ferdsel i reservatet i forbindelse med tiltaket er ikke tillatt, med mindre det skjer på selve jernbanen.
- Dispensasjonen skal medbringes under arbeidet, arbeidet skal foretas eller skje under tett ledelse av Bane Nor.

Søkeren må selv avklare behovet for tillatelse etter annet lovverk, og grunneieres tillatelse, før tiltaket kan utføres.

Klageadgang

Statsforvalteren viser til at vedtaket er et enkeltvedtak som kan påklages etter forvaltningslovens § 28. Klagefristen er 3 uker fra mottakelsen av dette brevet. Eventuell klage på vedtaket skal stiles til Miljødirektoratet, men sendes via Statsforvalteren.

Med hilsen

Vebjørn Knarrum (e.f.)
avdelingsdirektør

Marie-Louise Olsen
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

BANE NOR	Postboks 4350	2308	HAMAR
DOMBÅS			
INFRASTRUKTUR -			
PROSJEKTER			
DOVRE KOMMUNE	Kongsvegen 4	2662	DOVRE
Statens Naturoppsyn (SNO lokalt)			